

Tárgy: Beszámoló a Békési Értéktár Bizottság
2015. évi tevékenységéről

Sorszám: III./4.

Előkészítette: Zsebics Emőke önkormányzati
tanácsadó

Döntéshozatal módja:
Egyszerű szótöbbség

**Véleményező
Bizottság:** Oktatási, Kulturális és Sport Bizottság

Tárgyalás módja:
Nyilvános ülés

Előterjesztés

Békés Város Képviselő-testülete

2016. június 30-i ülésére

Tisztelt Képviselő-testület!

A települések szellemi és tárgyi értékeinek feltárása, megőrzése és bemutatása, valamint a nemzeti tudat erősítése érdekében az Országgyűlés elfogadta a magyar nemzeti értékekről és a hungarikumokról szóló 2012. évi XXX. törvényt, s annak végrehajtására a Kormány megalkotta a magyar nemzeti értékek és hungarikumok gondozásáról szóló 114/2013. (IV.16.) Korm. rendeletet.

A fenti jogszabályok alapján Békés Város Önkormányzata Képviselő-testülete a **338/2013. (IX. 12.)** határozatával létrehozta a Békési Települési Értéktárat.

Az Értéktár Bizottság eddigi munkája során a beérkezett javaslatok alapján 43 tárgyi és szellemi értéket és terméket minősített békési értéknek, közülük tizennégy esetben javasolta azoknak a Békés Megyei Értéktárba történő felterjesztését.

Az Értéktár Bizottság eddigi tevékenységéről, a bizottság döntéseiről szóló részletes beszámolót a melléklet tartalmazza.

A fentiek alapján kérem a Tisztelt Képviselő-testületet, hogy a beszámolót megtárgyalni és az abban foglaltakat elfogadni szíveskedjen.

Kérem az alábbi határozati javaslat elfogadását.

Határozati javaslat:

Békés Város Önkormányzatának Képviselő-testülete a Békési Értéktár Bizottság 2015. évi tevékenységéről szóló beszámolót a határozat melléklete szerint elfogadja.

Határidő: intézkedésre azonnal

Felelős: Izsó Gábor polgármester

Békés, 2016. június 17.

Izsó Gábor
polgármester

Jogi ellenjegyző

Pénzügyi ellenjegyző

Beszámoló a Békési Települési Értéktár Bizottság

2015. évi tevékenységéről

I.

Előzmények, jogszabályi háttér

A magyar nemzeti értékekről és a hungarikumokról szóló 2012. évi XXX. törvény, és a magyar nemzeti értékek és hungarikumok gondozásáról szóló 114/2013. (IV.16.) kormányrendelet értelmében Békésen is megkezdődött a helyi értékek feltárása. Az értékfeltárás célja: a település szellemi, tárgyi értékeinek összegyűjtése és dokumentálása. A fenti jogszabályok lehetőséget nyújtanak minden településnek egy helyi értéktár felállítására.

A felveendő értékekre javaslatot bárki tehet. A beérkezett javaslatokat a Békési Települési Értéktár Bizottság, szakértők bevonásával megvitatja, és az arra érdemesnek talált értékeket az értéktárba emeli.

A helyi jelentőségen túlmutató értékek a megyei értéktárba, onnan a Magyar Értéktárba kerülnek. Az itt nyilvántartott országos, vagy nemzetközi jelentőségű, a magyarságra jellemző tulajdonságával, egyediségével és minőségével a magyarság csúcsteljesítményének számító nemzeti értékekből a Hungarikum Bizottság választja ki a hungarikumokat, melyek a Hungarikumok Gyűjteményébe kerülnek.

Az értéktár életre hívásának célja volt feltárni és bemutatni Békés tárgyi, szellemi, gazdasági, turisztikai, kulturális örökségének értékeit. Mindezt bekapcsolni a település, a megye, majdan az ország és a Kárpát-medence közösségi tudatába, gyarapítva a már meglévő lokális értékek körét. Meglátni és megláttatni egy-egy közösség speciális másságának értékeit, láthatóvá, értékévé tenni magunk és mások számára is. Átvenni és átadni mindazt, ami gazdagabbá teheti a helyi létet. Ennek első lépéseként kezdődött meg a helyi értékek gyűjtése, és alakult meg az ezeket elbíráló Békési Települési Értéktár Bizottság (a továbbiakban: Bizottság).

II.

A Békési Települési Értéktár Bizottság

A Bizottság a testületi döntés értelmében 5 tagból áll:

- Izsó Gábor- Békés Város Polgármestere, Békési Helyi Értéktár Bizottság Elnöke
- Kálmán Tibor – Békés Város Alpolgármestere, Békési Helyi Értéktár Bizottság Elnökhelyettese
- Mucsi András- Ügyrendi, Lakásügyi, Egészségügyi és Szociális Bizottság elnöke
- Balog Gáborné – Nefelejcs Békési Kulturális és Hagyományőrző Közhasznú Egyesület Elnöke, Békési Helyi Értéktár Bizottság Bizottsági tagja
- Varga István – Mesterszakács, Békési Helyi Értéktár Bizottság Bizottsági tagja

A bizottság titkári feladatait 2015. május 15-ig Budai Tünde, 2015. május 15.- 2015. december 31-ig Miklós Ágnes látta el, 2016. január 01-től ezen feladatokat Zsebics Emőke látja el.

A Bizottság ötödik tagja, Mester Péter sajnálatos halála miatt tisztújításra volt szükség. A Képviselő-testület a 221/2016 (VI.15.) határozata alapján Mucsi Andrást, az Ügyrendi, Lakásügyi, Egészségügyi és Szociális Bizottság elnökét delegálta a bizottságba, akit 2016. 06. 16-án megtartott bizottsági ülésen megerősítettek ebben a pozícióban.

A szervezet tisztségviselői megbízatásukat társadalmi munkában látják el.

A Bizottság munkáját felkért szakértők segítik:

Baligáné Szűcs Irén a Békési Múzeumbarátok Körének elnöke

Békési Zoltán a Békési Pálinka Zrt. vezérigazgatója.

Csökmei László a Békési polgármesteri Hivatal főépítésze

Csuta György Békés Művészetéért Alapítvány kuratóriumának elnöke

Deákné Domonkos Julianna az Oktatási, Kulturális és Sportbizottság elnöke

Farkas Lászlóné a Békés-tarhosi Zenebarátok körének elnöke

Ferenczi Sándor helytörténész

Sápiné Turcsányi Ildikó a Békés Városi Jantyik Mátyás Múzeum igazgatója

Savolt Zoltán a Nemzeti Művelődési Intézet munkatársa

III.

A Békési Települési Értéktár Bizottság tevékenysége

A Békési Értéktárba a törvényben megjelölt nyolc kategóriákban gyűjtjük az értékeket. A bizottság 47 javaslatot tárgyalt meg, ebből 43-at a Békési Értéktárba emelt. Egy javaslat - Teleki utcán és a Bólyai utcán található fák - megtárgyalását későbbi időpontra halasztotta és megállapította, hogy ennek elbírálásához szakértő felkérésére lesz szükség. Három javaslat - Winter Éva a kistermelő nyúltenyésztése, a békési méz és a fűz vessző - értéktárba való emelését a Bizottság nem támogatta.

A Békési Értéktárba a törvényben megjelölt nyolc kategóriákba eddig gyűjtött 43 érték:

a) Agrár- és élelmiszergazdaság:

- Gyógypereme cukorka,
- Békési vásár,
- Békési Szilvapálinka,
- Békési Kolbász

b) Egészség és életmód:

- Békési gyógyfürdő
- Békési ártézi kutak

c) Épített környezet:

- Körgát,
- Körös-gát,
- Mesterséges csatornák

d) Ipari és műszaki megoldások:

- Békési Kosárfonás
- Szivattyútelep egész berendezése (3. számú),
- Tárház épülete,
- OptiGép gabona adapter,
- Kenderáztató,
- Egykori Polgári Leányiskola épülete (Építészeti remek)

e) Kulturális örökség:

- Békés - tarhosi Zeneiskola,
- Gulyás György munkássága, tevékenysége,
- Békés Városi Püski Sándor Könyvtár,
- Püski Sándor munkássága,
- Kecskeméti Gábor Kulturális Központ,
- Csuta Nemzetközi Művésztelép,
- Békési hímzés,
- Jantyik Mátyás festő munkássága és hagyatéka,
- Szikszay Sándor mézeskalácmester munkássága és hagyatéka,
- Békési viselet

f) Sport:

- Békés Torna Egylet (BTE- 1892),
- Dr. Hepp Ferenc munkássága és életútja,
- Sportkönyvön szereplő sportvezetők

g) Természeti környezet:

- Kunhalmok

h) Turizmus és vendéglátás:

- Békés - tarhosi Zenei Napok,
- Madzagfalvi Napok,
- Nefelejcs Vigalom és a Tökmulatság
- Kötött galuska leves,
- Szilvalekváros papucs,
- Salátaleves,

- Birsalma kacsza leves,
- Öregtarhonya,
- Cigányka,
- Tepertőkrém,
- Kásás béles,
- Lakós cipó- kolbásszal töltött cipó,
- Lapos borsó és lapos borsó leves,
- Kürtös fánk

A Békési Települési Értéktár Bizottság a következő helyi értékek Békés Megyei Értéktárba való felterjesztését javasolta:

1. Békési Szilvapálinka, - (Eredetvédelem alatt áll)
2. Békési Kolbász,
3. Békési Gyógyfürdő,
4. Békési Kosárfonás,
5. Békés - tarhosi Énekiskolát, – (Békés Megyei Értékké nyilvánított)
6. Csuta Nemzetközi Művésztelep,
7. Békési hímzés,
8. Püski Sándor munkássága,
9. Gulyás György munkássága, tevékenysége,
10. Jantyk Máttyás festő munkássága és hagyatéka,
11. Szikszay Sándor mézeskalácmester munkássága és hagyatéka,
12. Dr. Hepp Ferenc munkássága és életútja,
13. Békés - tarhosi Zenei Napok, - (Békés Megyei Értékké nyilvánított)
14. Békés szilvalekváros papucs.

A Békési Települési Értéktár Bizottság a következő helyi értékek Magyar Értéktárba való felterjesztését javasolta:

1. Békés - tarhosi Énekiskolát
2. Békés - tarhosi Zenei Napok
3. Békési Kosárfonás
4. Csuta Nemzetközi Művésztelep
5. Püski Sándor munkássága
6. Gulyás György munkássága, tevékenysége
7. Dr. Hepp Ferenc munkássága és életútja

A javaslatok közül felterjesztésre került a Megyei Értéktárba a települési értéktárunkban szereplő három helyi értékünk a Békés-tarhosi Zenei Napok, a Békés-tarhosi Énekiskola és a Békési szilvalekváros papucs.

A Békés Megyei Értéktár Bizottság, a Békési Helyi Értéktár Bizottság felterjesztése alapján megyei értékké nyilvánította a Békés-tarhosi Zenei Napokat és a Békés-tarhosi Énekiskolát, valamint kezdeményezte az Énekiskola Magyar Értéktárba történő felvételét. Békési szilvalekváros papucsról szóló felterjesztést hiánypótlással kiegészítve tárgyalja következő ülésén a Békés Megyei Értéktár Bizottság. A hiánypótlás a Békés Megyei Értéktár részére megküldésre került.

A Békés-tarhosi Énekiskola Magyar értéktárba való felvételéről a 2015-ös évben még nem született döntés.

III./a. Pályázatok

A helyi értékek feltárásának, megismertetésének és népszerűsítésének céljából pályázati forrásokat is igyekeztünk megnyerni. 2015.01.05-én Békés Város Önkormányzata ismét pályázatot nyújtott be a Nemzeti Agrárszaktanácsadási, Képzési és Vidékfejlesztési Intézet által „A nemzeti értékek és hungarikumok gyűjtésének, kutatásának, népszerűsítésének, megismertetésének, megőrzésének és gondozásának támogatására” kiírt felhívásra. A pályázat 100%-os támogatást nyert. Az igényelt támogatási összeg 1.999.600.- Ft.

A pályázaton nyert összeget az Önkormányzat a Békés-tarhosi Zenei Napok népszerűsítésére fordította. Ennek érdekében a pályázat keretein belül készültek kiadványok, plakátok, cikkek, gyermekek és diákok részére táborok, kurzusok és egyéb interaktív foglalkozások. A fesztivál ideje alatt megrendezésre került az értéktárban lévő nemzeti értékekre épülő kiállítás, melynek fő célja a helyi hagyományok ápolása, bemutatása volt. A megvalósítás időszaka: 2015.01.05-2015.10.31.

A Békési Értéktár Bizottság támogatta a Fenntartható Térségért Alapítvány a Nemzeti értékek és hungarikumok gyűjtésének népszerűsítésének, megismertetésének, megőrzésének és gondozásának támogatására kiírt HUNG-2014 C pályázati felhívás II. célterületre beadandó Körösök Völgye Nemzeti Értékei komplex eseménysorozat megszervezése című pályázatát, mivel az a települési értéktárban szereplő nemzeti értékek bemutatását és népszerűsítését tűzte ki célul. A megvalósítás időszaka: 2015.05.07-2015.10.31.

III./b. Programokon megjelenés, népszerűsítés

A 2015. május 23.-25. között az először megrendezett Körösök Völgye Fesztivál keretén belül Dánfokon a Békési Helyi Értéktár is kiállította a helyi értékeit. A település értékeit két napig lehetett megtekinteni az érdeklődőknek. A Csabai Sörfesztivál és Csülökparádé keretein belül rendezték meg a Kárpát- medence Nemzeti Értékei és Hungarikumai Kiállítást és Vásárt 2015. június 11.-14. között. A három napos kiállításon bemutattuk a Megyei értékek között Békés helyi értékeit. A Békési Helyi Értéktár a 2015. szeptember 19-én megrendezett V. Mezőberényi Töltött Káposzta Fesztiválon is részt vett. A Térségi értéktár bemutatón a Városi Ligetben a helyi értékeinket mutattuk be. A rendezvényen a Békési Helyi Értéktár bizottság tagjai a főzőversenyen is részt vettek. Az értéktár bizottság munkája folyamatos, folyamatosan lehet javaslatokat felterjeszteni a települési értéktárba. A felterjesztett javaslatokat a Békési Települési Értéktár Bizottság szakértők bevonásával megtárgyalja és az arra érdemesnek talált tárgyi, illetve szellemi értéket felveszi a helyi értéktárba.

Békés, 2016. június 15.

Izsó Gábor
Békési Települési Értéktár
Bizottság elnöke